

SMÅBARNSPEDAGOGIKEN I LOVISA

Anvisning om gemensamma fester, religiösa evenemang och anordnande av åskådningsfostran inom småbarnspedagogiken

Syftet med anvisningen är att säkerställa att de kulturella grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättigheter som gäller religionsfrihet förverkligas samt att barnets bästa prioriteras i den småbarnspedagogiska verksamheten. Vidare är syftet att främja utbildningsmässig jämlikhet, likabehandling och respekt för kulturell mångfald och att säkerställa att åskådningsfostran inom småbarnspedagogiken är religiöst och åskådningsmässigt obunden. Obundenhet innebär att barnet inte får styras mot eller påverkas att omfatta en viss åskådning.

Syftet med småbarnspedagogiken är att ge färdigheter att förstå och respektera bland annat varje barns religiösa och livsåskådningsmässiga bakgrund (3 § i lagen om småbarnspedagogik). Pedagogerna inom småbarnspedagogiken ansvarar för att åskådningsfostran, gemensamma fester och eventuella religiösa evenemang samt alternativ verksamhet ordnas på det sätt som förutsätts i anvisningarna.

Pedagogerna inom småbarnspedagogiken har ett nära samarbete med vårdnadshavarna och respekterar varje familjs bakgrund, åskådningar och värderingar. Enligt grunderna för planen för småbarnspedagogik stärks delaktigheten genom att barnen och vårdnadshavarna deltar i planeringen och genomförandet av verksamheten. Den småbarnspedagogiska verksamheten ger barnen tillfällen att öva på att vara en del av en grupp och fungera tillsammans med många olika människor. I fråga om verksamhetskulturen är det viktigt att barnen uppmuntras till god kommunikation och samverkan.

Denna anvisning gäller all småbarnspedagogisk verksamhet, dvs. daghem, familjedagvård och öppen småbarnspedagogisk verksamhet.

1. Gemensamma fester inom småbarnspedagogiken

I enlighet med grunderna för planen för småbarnspedagogik främjas delaktighet, likabehandling och jämställdhet i verksamhetskulturen inom småbarnspedagogiken. Gemensamma fester och evenemang stärker en verksamhetskultur som stöder samhörighet och delaktighet mellan barnen, pedagogerna och vårdnadshavarna. Festerna som ordnas inom småbarnspedagogiken ger barnen möjligheter att bekanta sig med det mångskiftande kulturarvet samt den kulturella, språkliga, religiösa och åskådningsmässiga mångfalden inom gemenskapen och i omgivningen.

Inom småbarnspedagogiken kan man fira olika slags fester, såsom julfest, vårfest och självständighetsdagsfest. Dessa fester är avsedda för alla barn inom småbarnspedagogiken. När man firar fester ska man beakta de olika kulturella bakgrunderna hos de barn som hör till barngruppen. Det är pedagogerna inom småbarnspedagogik som beslutar om festen och dess innehåll. Festerna inom småbarnspedagogiken ingår i den pedagogiska verksamheten enligt grunderna för planen för småbarnspedagogik och festerna planeras utgående från barngruppen och barngruppens behov. Gemensamma fester får inte vara religiösa evenemang och det ordnas ingen alternativ verksamhet för dem.

Enligt lagen om småbarnspedagogik är syftet med småbarnspedagogiken att ge färdigheter att förstå och respektera den mångfaldiga kulturtraditionen samt vars och ens språkliga, kulturella, religiösa och livsåskådningsmässiga bakgrund (3 § i lagen om småbarnspedagogik). Dessa mål ska också vara

SMÅBARNSPEDAGOGIKEN I LOVISA

utgångspunkten för att värna om och utveckla festtraditionerna. Vid planeringen av fester kan man samarbeta med vårdnadshavare och olika språkliga och kulturella grupper.

Gemensamma fester inom småbarnspedagogiken är avsedda för alla barn som deltar i småbarnspedagogiken och deras vårdnadshavare. Vid festarrangemangen, såsom valet av festplats, ska man sträva efter att arrangemangen inte leder till att någon av skäl relaterade till sin övertygelse inte deltar i festen.

Pedagogerna inom småbarnspedagogik ska informera vårdnadshavarna om de fester som ordnas och om deras innehåll i tillräckligt god tid. Vid behov kan man komma överens med vårdnadshavaren om individuella arrangemang, om vårdnadshavaren inte vill att barnet deltar i hela programmet på en fest. Till exempel ett arrangemang där barnet förflyttar sig till en annan lokal för en del av tiden ska genomföras finkänsligt och så att det väcker så lite uppmärksamhet som möjligt. När man kommer överens om arrangemangen ska man beakta barnets säkerhet och prioritera barnets bästa.

2. Religiösa evenemang och alternativ till dem

Religiösa evenemang och förrättningar innehåller religionsutövning. Ingen är skyldig att mot sin övertygelse ta del i religionsutövning. Med stöd av det som nämnts ovan kan ett barn inte åläggas att delta i gudstjänster eller andra religiösa evenemang eller förrättningar. Friheten att inte delta i ett religiöst evenemang eller en religiös förrättning är inte beroende av medlemskap i ett religionssamfund. Således kan inte heller barn som hör till ett religiöst samfund åläggas att delta i religiösa evenemang och förrättningar som ordnas av religionssamfundet i fråga eller av anordnaren av småbarnspedagogik.

Religiösa evenemang som ordnas i samband med småbarnspedagogiken, såsom gudstjänster eller andakter, ska alltid ordnas separat från den övriga småbarnspedagogiska verksamheten. Evenemangen ska namnges och man ska informera tillräckligt noggrant om dem så att barnen och vårdnadshavarna får en korrekt uppfattning om evenemangets eller förrättningens religiösa karaktär. Till exempel ska julkyrkan inte kallas höstsåsongens avslutningsfest eller daghemmets julfest. Pedagogerna inom småbarnspedagogik ska se till att friheten att inte delta i religionsutövning också förverkligas i praktiken, till exempel så att alternativa evenemang ordnas på en fysiskt annan plats. Pedagogerna inom småbarnspedagogik ansvarar för säkerheten för alla barn som deltar i de olika aktiviteterna.

För religiösa evenemang och förrättningar ska det alltid ordnas alternativ verksamhet som med undantag av det religiösa innehållet till sin natur och sina mål så mycket som möjligt ska likna det evenemang i vars ställe verksamheten ordnas. Religiösa tillställningar och förrättningar kan inte ordnas om exempelvis lokalerna eller personalresurserna inom småbarnspedagogiken i praktiken inte möjliggör att religiösa evenemang, förrättningar eller alternativ verksamhet ordnas i enlighet med lagstiftningen och dessa anvisningar.

I den småbarnspedagogiska verksamheten ska man också se till att deltagandet eller icke-deltagandet i religiösa evenemang inte leder till att barnet stämplas eller till andra menliga följder för barnet. Det är väsentligt att barnets vårdnadshavare har en faktisk och genuin möjlighet att välja om barnet ska delta i evenemang och förrättningar som innehåller religiösa inslag (grundlagsutskottet 2/2014 rd). Man ska se till att informera om religiösa evenemang och alternativ verksamhet i så god tid som möjligt och kunna ge en noggrann beskrivning av innehållet i och platsen för evenemanget. Eventuella samarbetsparter ska nämnas.

SMÅBARNSPEDAGOGIKEN I LOVISA

3. Åskådningsfostran inom småbarnspedagogiken

Enligt Utbildningsstyrelsens grunder för planen för småbarnspedagogik 2022 ska man inom åskådningsfostran tillsammans bekanta sig med de religioner och övriga åskådningar som finns i barngruppen. På motsvarande sätt kan man också granska religionslöshet. Småbarnspedagogiken är religiöst, konfessionellt och partipolitiskt obunden. Barnen får inte styras mot eller påverkas att omfatta en viss åskådning. Åskådningsfostran kan inte omfatta religionsutövning, till exempel bordsbön eller gudstjänst.

I grunderna för planen för småbarnspedagogik behandlas åskådningsfostran inom lärområdet "Jag och vår gemenskap". Åskådningsfostran är allmänbildande och genomförs som en del av den pedagogiska verksamheten inom småbarnspedagogiken. Målet är att främja ömsesidig respekt och förståelse gentemot olika åskådningar samt att stöda barnens kulturella och åskådningsrelaterade identiteter. Tillsammans med barnen ska man bekanta sig med olika åskådningar och traditioner som anknyter till dem. Det här sker naturligt i samband med till exempel årstidsfester och evenemang samt i olika situationer i vardagen såsom vid påklädning och måltider. Det ska finnas utrymme för barnen att förundras och de vuxna ska tillsammans med dem fundera på frågor om livet. (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022, 4.5)

Pedagogerna inom den småbarnspedagogiska verksamheten ansvarar för att genomföra åskådningsfostran i praktiken. Pedagogerna ska agera professionellt i en miljö av åskådningsmässig mångfald oberoende av egen åskådning.

Inom småbarnspedagogiken kan man samarbeta regionalt och lokalt med olika åskådningssamfund. I samarbetet kan man använda distansförbindelser och virtuella besök. Samarbetet ska utföras i enlighet med principerna och målen i de handlingar som styr den småbarnspedagogiska verksamheten. Pedagogerna inom småbarnspedagogiken ansvarar för att planera och genomföra verksamheten i enlighet med målen i grunderna för planen för småbarnspedagogik. I samarbetet ska barnets bästa alltid beaktas och verksamheten ska utgå från pedagogiska grunder.

Religiösa lokaler kan användas som lärmiljöer även i andra sammanhang än i samband med åskådningsfostran, till exempel med fokus på kulturarvet, konst, arkitektur och historia eller som utflyktsplats.

4. Samarbetet med vårdnadshavarna

Pedagogerna inom småbarnspedagogiken har ett nära samarbete med vårdnadshavarna och respekterar varje familjs bakgrund, religioner, åskådningar och värderingar. Vid information om evenemang och händelser bör man fästa uppmärksamhet vid att vårdnadshavarna förstår om det är frågan om åskådningsfostran, ett religiöst evenemang eller ett annat evenemang inom småbarnspedagogiken.

Personalen ser till att informationen om religiösa evenemang och alternativ verksamhet når vårdnadshavarna i tillräckligt god tid. Med stöd av 11 § 2 mom. i grundlagen har ett barn genom anmälan av vårdnadshavaren möjlighet att avstå från att ta del i religionsutövning och därmed ska religiösa evenemang och förrättningar och alternativ verksamhet som ordnas inom den småbarnspedagogiska verksamheten framgå av informationen till vårdnadshavarna. Vårdnadshavarna ska i god tid få tillräckligt med information om innehållet i religiösa evenemang och förrättningar samt alternativ verksamhet.

Vårdnadshavaren meddelar om barnet deltar i religiösa evenemang och förrättningar eller i alternativ verksamhet. Detta görs separat inför varje enskilt evenemang. Vårdnadshavaren ska informeras om att det

SMÅBARNSPEDAGOGIKEN I LOVISA

är möjligt att från fall till fall meddela vilket evenemang eller vilken verksamhet barnet deltar i. Pedagogerna inom småbarnspedagogik ser till att barnets deltagande i religiösa evenemang eller i alternativ verksamhet förverkligas i enlighet med vårdnadshavarens meddelande.

Enligt 5 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) ansvarar barnets vårdnadshavare i regel gemensamt för de uppgifter som hör till vårdnaden om barnet och fattar gemensamt beslut som gäller barnet. Om småbarnspedagogiken uttryckligen har meddelats eller om man inom småbarnspedagogiken annars har vetskap om, exempelvis i situationer med gemensam vårdnad, att båda vårdnadshavarna vill bli hörda ska man beakta detta. Om vårdnadshavarnas åsikter skiljer sig från varandra bör man inom småbarnspedagogiken i första hand instruera vårdnadshavarna att komma överens i frågan. Om en överenskommelse inte fås till stånd, kan bevarande av den befintliga situationen och tryggnad av barnets bästa utgöra utgångspunkter när man fattar beslut inom småbarnspedagogiken.